

**Міністерство освіти і науки України
Львівський Державний університет фізичної культури
Кафедра економіки та менеджменту**

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки Бакалаврів
(рівень вищої освіти)

галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва напрямку)

Львів - 2018 р.

Навчальна програма з дисципліни «Економічна теорія» для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

Розробник: доцент, к.е.н. Павленчик А. О.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від “ 28 ” серпня 2018 року № 1
Завідувач кафедри економіки та менеджменту

(підпис)

(Павленчик Н.Ф.)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету Фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від “ ” _____ 2018 року №

Голова _____
(підпис)

(М.В.Данилевич)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету ПК ПП ПЗО

Протокол від. “ 14 ” вересня 2018 року № 1

Голова _____
(підпис)

(О.Ю. Сидорко)
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

Програма вивчення навчальної дисципліни “Економічна теорія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність економічних зв'язків і відносин у їх взаємозалежності і взаємозумовленості і закони їх розвитку з приводу виробництва, обміну, розподілу, споживання матеріальних благ і послуг в результаті ефективного використання рідкісних ресурсів для задоволення безмежних потреб.

Міждисциплінарні зв'язки: історія України, комп'ютерна техніка та математична статистика, комп'ютерні та інформаційні технології, маркетинг в фізичній терапії та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Економічна теорія: основи та методологія

Змістовий модуль 2. Економічна теорія: мікро- та макроаспекти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Є отримання теоретичних знань про економічні явища і процеси, дію економічних законів, розвиток економічного мислення і культури у студентів, вміння застосувати набуті знання у подальшому вивченні економічних дисциплін і на практиці, розуміння економічної політики держави і необхідність реформ в умовах ринкової економіки.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні шляхи виникнення і розвитку економічної науки; роль виробництва у житті суспільства; що таке товарне виробництво і суть товару; роль і функції грошей у ринковій економіці; причини, наслідки та шляхи виходу з інфляції; основні економічні системи сучасного світу та причини економічного занепаду України в період АКС; суть і функції ринку в ринковій економіці; суть підприємства та роль підприємництва в умовах ринку; як функціонує підприємство і які його результати; основні риси національної економіки та економічна роль держави; суть світової системи господарства та місце в ній України;

вміти: порівнювати різні економічні погляди та точки зору на суть економічних явищ і робити самостійні висновки; використовувати набуті знання на практиці при виконанні своїх особистих, виробничих та громадянських функцій; розуміти економічну політику держави і вміти критично її оцінити; мислити економічними категоріями при оцінці економічних явищ і процесів оточуючої дійсності; використати набуті знання у своїй подальшій економічній освіті.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Економічна теорія: основи та методологія

Тема 1. Предмет та метод курсу “Економічна теорія”

Визначення предмета економічної теорії. Функції економічної теорії. Методологія. Методи дослідження економічної теорії. Економічні закони та особливості їх дії. Економічні категорії. Історія виникнення та розвитку економічної теорії. Основні економічні школи. Економічна думка України та видатні українські економісти.

Тема 2. Суспільне виробництво, його чинники

Економічні потреби та їх класифікація. Економічні інтереси як концентрований вираз економічних потреб. Суспільне виробництво, його суть та структура. Стадії суспільного виробництва. Безперервність виробництва. Відтворення. Фактори виробництва та їх класифікації. Матеріальні та людські ресурси. Продуктивні сили. Виробничі відносини та їх структура. Способи виробництва. Ефективність економіки. Умови ефективності та її результати. Економічне зростання та його типи. Екстенсивний та інтенсивний розвиток.

Тема 3. Економічна система суспільства і власність

Суть та структура економічної системи. Галузева структура економіки. Господарській механізм. Економічні відносини. Продуктивні сили. Ступінь індустріального розвитку суспільства. Моделі економічних систем. Командно-адміністративна система. Ринкова економічна система. Змішана економічна система. Складові економічних відносин. Економічні моделі різних країн. Власність як економічна категорія, її суть і функції. Трансформація форм власності в Україні. Приватизація державного майна України.

Тема 4. Товарне виробництво. Закономірності його розвитку

Відомі форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво, його суть та умови виникнення. Різновиди товарного виробництва. Споживна вартість, мінова вартість та вартість товару. Товар і його властивості. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Праця конкретна та абстрактна. Суперечність між приватною та суспільною працею-рушійна сила товарного виробництва. Величина вартості та її

визначення. Індивідуальна та суспільна вартість. Закон вартості та його дія. Теорії вартості.

Тема 5. Гроші та їх функції

Розвиток форми мінової вартості і виникнення грошей. Визначення сутності грошей. Функції грошей. Міра вартості. Засіб обігу. Засіб нагромадження. Гроші як засіб платежу. Світові гроші. Сучасні концепції грошей. Грошові агрегати M1 і M2. Кількість грошей, необхідних для обігу. Інфляція. Її суть, різновиди та наслідки. Шляхи виходу та методи боротьби з інфляцією. Дефляція.

Тема 6. Основи ринкової економіки

Поняття ринку та його характерні риси. Місце ринку в відтворювальному процесі. Функції ринку. Об'єкти і суб'єкти ринку. Види ринку. Необхідність переходу України до ринкової економіки. Механізм дії ринку. Структура ринку. Ринок засобів виробництва. Ринок праці. Ринок науково-технічної продукції. Фінансовий ринок та ринок цінних паперів.

Ціна і ціноутворення в ринковій економіці. Роль і функції цін. Система цін в економіці України. Сутність економічних законів попиту і пропозиції. Ціна рівноваги та її дотримання. Конкуренція та її роль в ринковій економіці. Форми конкуренції. Поняття монополізму та її вплив на економічні процеси.

Тема 7. Ринкова інфраструктура

Інфраструктура ринку та її основні елементи. Функції інфраструктури. Складові ринкової інфраструктури та їх призначення. Біржі, їх види і функції. Товарні, фондові та біржі праці. Види біржових угод. Банки, їх види та функції. Банківська система України. Пасивні й активні банківські операції. НБУ: функції та призначення.

Змістовий модуль 2. Економічна теорія: мікро- та макроаспекти

Тема 8. Економічні основи функціонування підприємства. Підприємництво

Суть та роль підприємництва в ринковій економіці. Суть та соціально-економічні функції підприємства. Класифікації підприємств. Типи підприємств за формами власності. Державні підприємства та проблеми приватизації в Україні. Різновиди приватних підприємств. Поділ підприємств за розмірами. Великі, середні та малі підприємства. Особлива роль малих підприємств у ринковій економіці. Проблеми малого бізнесу в Україні та шляхи їх подолання.

Тема 9. Ефективність функціонування капіталу

Особливості відтворення на рівні підприємства. Кругооборот і оборот капіталу. Капітал і виробничі фонди підприємства. Їх структура. Основні виробничі фонди та їх функціонування. Зношування основних фондів. Амортизація. Норма амортизації та її роль у процесі відтворення. Оборотні фонди та фонди обігу. Оборотні засоби. Витрати виробництва та собівартість продукції підприємства. Доход підприємства та його розподіл. Прибуток підприємства, його одержання та соціально-економічна суть. Необхідний та додатковий робочий час. Необхідний та додатковий продукт. Валовий та чистий прибуток.

Тема 10. Зайнятість та ринок робочої сили. Безробіття

Населення та трудові ресурси. Людські ресурси. Економічно активне населення. Економічно неактивне населення. Трудові ресурси. Сукупний працівник. Зайнятість населення. Безробіття. Ринок робочої сили. Повна зайнятість. Раціональна зайнятість. Ефективна зайнятість. Фактична зайнятість. Фрикційне безробіття. Структурне безробіття. Циклічне безробіття. Рівень безробіття. Приховане безробіття. Функції ринку праці. Суб'єкти ринку праці. Механізм функціонування ринку праці. Сукупний попит на робочу силу. Стимули до праці. Вартість робочої сили. Ціна робочої сили.

Тема 11. Трудові відносини і заробітна плата

Мотивація праці. Матеріальні, духовні, виробничо-побутові й соціальні мотиви праці. Ієрархія потреб працівника. Сутність, види і джерела формування доходів. Форми розподілу доходів. Заробітна плата. Соціально-економічна суть заробітної плати. Визначення вартості робочої сили. Функції заробітної плати у ринковій економіці. Форми та системи заробітної плати. Інші доходи працівників.

Тема 12. Суспільне відтворення і його циклічність

Особливості суспільного відтворення. Відтворення факторів виробництва: землі, праці, капіталу. Пропорційність і рівновага в економіці. Проблеми відтворення в ринковій економіці. Циклічність виробництва та економічні кризи надвиробництва. Антикризове регулювання у змішаній економіці. Особливості економічної кризи в Україні за часи її незалежності. Криза недовиробництва. Показники національного виробництва. Валовий національний продукт (ВНП). Методи підрахунку ВНП. Валовий внутрішній продукт (ВВП); національний дохід (НД); національне багатство (НБ).

Тема 13. Фінансово-кредитна система суспільства. Державний бюджет

Суть і функції фінансів. Фінансова система і її структура. Види фінансів, функції фінансів, суб'єкти фінансової системи. Державний бюджет. Функції держбюджету. Джерела формування надходжень до державного бюджету. Форми виплат із державного бюджету. Причини бюджетного дефіциту. Профіцитний державний бюджет. Податкова система і оподаткування. Функції податків. Податкова ставка. Податкові пільги. Податкова квота. Прямі податки. Непрямі податки. Кредитна система та її структура. Необхідність, зміст, форми і функції кредиту. Позичковий капітал. Банківський кредит. Комерційний кредит. Споживчий кредит.

Тема 14. Система міжнародних економічних відносин

Історія виникнення та суть світової системи господарства. Основні форми економічних зв'язків у ССГ. Виникнення і розвиток світової торгівлі та світового ринку. Економічна інтеграція. Вивіз капіталу та глобалізація економіки. Транснаціональні та міжнаціональні корпорації. Виробнича інтеграція. Спільне виробництво товарів. Міграція робочої сили, її напрямки та наслідки. Економічні аспекти глобальних проблем. Економічні наслідки мілітаризації світового виробництва, забруднення середовища. Проблеми та наслідки нерівномірного економічного розвитку країн. Проблема боргів. Демографічна проблема. Місце та проблеми інтеграції України у світову систему господарства.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с
2. Економічна теорія: навч. посіб. / О. В. Стефанишин, М. В. Квак, М. В. Кічурчак, М. І. Терехух; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2015. – 335 с.
3. Політична економія: навчальний посібник / М.І. Синюченко. – Суми : ТОВ «Видавничий дім «Ельдорадо», 2015. – 176 с.
4. Шевченко Л.С. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін. ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2016. – 268 с.

Додаткова:

1. 2 кн. / за ред. С. Панчишина і П. Островерха. – К. : Знання, 2006. – . – Кн. 1 : Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 4-те вид., виправл. і доповн. – 2006. – 723 с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка) : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : Центр навч. літ., 2009. – 688 с.
3. Гальчинський А. С. Економічний теорія : підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко. – К. : Вища шк., 2007. – 503 с.
4. Економічна енциклопедія : у 3 т. / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Вид. центр “Академія”, 2000 – 2001.
5. Мочерний С.В. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка) : навч. посіб. / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко ; за ред. С. В. Мочерного. - Львів : Новий Світ-2000, 2017. - 487 с.
6. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Шевченко. - Київ : Центр учбової літератури, 2016. - 277 с.
7. Основи економічної теорії / [Мамалуй О. О., Грищенко О. А., Грищенко Л. В. та ін.] ; за заг. ред. О. О. Мамалуя. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 480 с.
8. Основи економічної теорії : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. С. В. Мочерного. – Тернопіль : Тарнекс, 1993. – 686 с.
9. Політична економія : підручник. Ч. 1: Загальна економічна теорія. / під ред. Г. І. Башнянин, П. Ю. Лазур, В. С. Медведєв. – К., 1997. — 302 с.
10. Політична економія : посібник / за ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова. – К. : Академвидав, 2004. – 672 с.
11. Семюелсон П. Мікроекономіка / Семюелсон П., Нордгауз А., Вільям Д. ; пер. з англ. – К. : Основи, 1998. – 676 с.
12. Экономикс: принципы, проблемы : в 2 т. / Макконнелл К. Р., Брю С. Л. – М., 1996 – . – Т. 1. – 1996. – 400 с.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (V семестр – денна форма; VII семестр – заочна форма навчання).

Іспитові вимоги

1. Власність як економічна категорія, її суть і функції.
2. Розвиток ринкових відносин в Україні.
3. Підприємництво як суб'єкт ринкової економіки та його функції.
4. Суть і багатогранність процесу відтворення.
5. Розкрийте суть концепцій: монетаризм, кейнсіанство.
6. Види ринків і їх функції.
7. Роль і функції цін. Система цін в економіці країни.
8. Основний і оборотний капітал. Кругооборот капіталу і його стадії.
9. Продуктивні сили - стержень розвитку людського суспільства. Роль науки в розвитку продуктивних сил.
10. Земельна рента та її джерела. Диференціальна рента 1 і 2.
11. Предмет науки політична економія та метод її дослідження..
12. Гроші як засіб розвитку товарно-грошових відносин.
13. Ринок як система соціально-економічних відносин. Функції ринку.
14. Змінні і постійні витрати виробництва. Граничні витрати і граничний продукт.
15. Вартість грошової одиниці. Закон грошового обігу.
16. Розкрийте суть концепцій: меркантилізм, фізіократи, маржиналізм.
17. Інфраструктура ринку та її основні елементи.
18. Біржі, їх види і функції.
19. Ринковий механізм. Закон попиту і пропозиції. Ціна в ринковій економіці.
20. Основні форми міжнародних відносин.
21. Монополізм і конкуренція.
22. Характерні риси та умови виникнення товарного виробництва, його основні види.
23. Нагромадження і закон нагромадження. Фонди споживання і нагромадження.
24. Циклічність економічного розвитку. Основні характеристики циклів.
25. Роль держави у регулюванні рівня зайнятості.
26. Кредит, його функції та форми. Принципи кредитування.
27. Функції економічної теорії.
28. Моделі державного регулювання економіки.
29. Суб'єкти ринку та завдання держави в його стабілізації.
30. Витрати виробництва та їх види.
31. Інфраструктура ринку та її основні елементи.
32. Трансформація форм власності в Україні.
33. Ціна і ціноутворення в ринковій економіці.
34. Основні економічні закони, їх механізм дії і використання.
35. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки.
36. Зародження економічних знань. Основні етапи розвитку економічної теорії.
37. Товарне виробництво, його характерні риси і умови виникнення.

- 38.Ринкова інфраструктура та її основні елементи.
- 39.Безробіття, його види і наслідки.
- 40.Валютні відносини і платіжний баланс країни.
- 41.Закон попиту і пропозиції. Ціна в ринковій економіці.
- 42.Типи і види власності. Трудовий і нетрудовий тип власності.
Суб'єкти і об'єкти власності.
- 43.Концентрація і централізація виробництва. Форми виробничих об'єднань.
- 44.Сутність, риси, структура та функції ринку.
- 45.Праця, її природна необхідність. Інтенсивність і продуктивність праці.
- 46.Закон вартості, його суть та механізм дії.
- 47.Суть та форми виробничих відносин. Способи їх виявлення.
- 48.Земельні відносини та земельна власність в аграрному секторі.
- 49.Ринок робочої сили.
- 50.Інфляція грошей, її суть, види і причини.
- 51.Економічні системи суспільства, їх діалектика і типи.
- 52.Суть і функції грошей. Готівкові та безготівкові гроші.
- 53.Заробітна плата, її суть, форми та системи.
- 54.Рентні відносини. Земельна рента та її види.
- 55.Аграрні відносини та земельна власність в аграрному секторі.
- 56.Економічні потреби. Закон зростання потреб.
- 57.Сутність, риси, структура та функції ринку.
- 58.Зайнятість населення.
- 59.Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство.
- 60.Функції економічної теорії.
- 61.Економічні інтереси та їх види.
- 62.Сутність виробництва як процесу суспільної праці. Процес взаємодії його чинників.
- 63.Ефективність використання факторів виробництва.
- 64.Прибуток підприємства, види та його функції.
- 65.Населення та трудові ресурси країни.

- 66.Економічні закони, категорії і принципи.
- 67.Сукупний суспільний продукт та його форми.
- 68.Економічні функції та методи державного регулювання.
- 69.Показники забезпеченості і використання основних фондів.
- 70.Виробничі фонди, їх класифікація і структура особливості обороту основних фондів.
- 71.Натуральне і товарне виробництво.
- 72.Агропромислова інтеграція.
- 73.Населення та трудові ресурси України.
- 74.Економічна категорія, її суть і значення.
- 75.Капітал як економічна категорія товарного виробництва.
Кругооборот капіталу і його стадії.

76. Основні методи пізнання соціально – економічних процесів.
77. Економічний і юридичний зміст власності. Володіння. Використання і розпорядження власністю.
78. Необхідність і зміст державного втручання в економіку.
79. Роль і функції цін. Система цін в економіці України.
80. Суть і багатогранність процесу відтворення, типи відтворення.
81. Основні теорії виникнення грошей. Валюта і як визначають валютний курс.
82. Банківська система України.
83. Номінальна і реальна заробітна плата. Прожитковий мінімум і споживчий кошик.
84. Сутність, види і джерела доходів. Доходи споживчого призначення.
85. Суть і форми виробничих відносин та способи їх виявлення.
86. Основні типи економічних систем.
87. Безробіття та його види.
88. Оборот капіталу. основний і оборотний капітал.
89. Форми розподілу доходів. Крива Лоренса і коефіцієнт Джині.
90. Закон попиту і пропозиції. Ціна в ринковій економіці.
91. Основні фактори виробництва, їх поєднання та результативність.
92. Валютні відносини, платіжний баланс країни.
93. Оборотний капітал і оборотні фонди. Стадії обороту оборотного капіталу.
94. Заробітна плата, системи і форми.
95. Сутність моделі: виробництво, обмін, розподіл і споживання.
96. Потреби суспільства і обмеженість ресурсів. Крива виробничих можливостей.
97. Вартість і собівартість продукції. Їх єдність і відмінності.
98. Організаційно – правові умови функціонування підприємства.
99. Економічні потреби. Закон зростання потреб, ієрархія потреб за Маслоу.
100. Праця, її природна необхідність. Інтенсивність і продуктивність праці.
101. Види собівартості продукції.
102. Роль держави у регулюванні рівня зайнятості.
103. Номінальна і реальна заробітна плата. Прожитковий мінімум і споживчий кошик.
104. Циклічність економічного розвитку. Основні характеристики циклів, кризи та їх функції.
105. Предмет економічної теорії й еволюція його визначення. Нормативна і позитивна економіка.
106. Внутрішній валовий продукт, національний доход, їх складові і джерела.
107. Економічні системи суспільства, їх діалектика та компоненти.
108. Основні фактори виробництва, їх поєднання та результативність.
109. Двоїстий характер праці втіленої в товар.

110. Предмет науки політична економія та метод її дослідження.
111. Виробничі фонди, їх класифікація і структура. Особливості обороту основних фондів.
112. Сутність, структура та функції ринку.
113. Організаційно – правові умови функціонування підприємства.
114. Основні форми міжнародних відносин.
115. Приватизація державного майна України.
116. Собівартість продукції, її види та шляхи зниження.
117. Фізичний і моральний знос основних фондів. Амортизація та методи її нарахування.
118. Держава як суб'єкт економічної системи.